

NERIMAS VOKIETIJOJ

PAVASARIO NERAMUMAI ČEKOSLOVAKIJOJE IR LENKIJOJE SUŽADINO APETITĄ DIDESNEI UŽSIENIO POLITIKOS LAISVEI IR VAKARŲ VOKIETIJOJE, KAS SUDARĖ PAVOJŲ KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ-SOCIALISTŲ VALDANČIAI KOALICIJAI.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Nors naujas Čekoslovakijos komunistų vadas Dubčekas, kaip ir jo kolega Lenkijoje Gomulka, žada ir toliau visados laikytis Maskvos skverno, abu kraštai, kaip ir Rumunija, siekia didesnės veikimo laisvės Rytų bloko sienose. Kremlius į tas pastangas, atrodo, žiūri mišriais jausmais, nes to pastangos yra jam ir pavojingos ir naudingos kartu.

Pavojingos todėl, kad bet kokią revoliuciją ar kontra-revoliuciją sunku išlaikyti vieno krašto rėmuose, ji graso persimesti ir kitur. Naudinga todėl, kad didesnė nepriklausomybė gavę sėkmingai daro įtakos ir Vakarų Europos laikysenai. Ir jei pagrindinis sovietų politikos tikslas čia yra atitraukti Vokietiją iš glaudžios sąjungos su JAV-bėmis, jis lengviau pasiekiamas atpalaiduojant savo sateilitus, negu juos griežčiau tvarkant.

Tai ryškiai paaiškėjo per neseniai Nuernberge įvykusį Vakarų Vokietijos socialdemokratų suvažiavimą. Ten naujai perrinktas jų vadas, dabartinis vicekancleris ir užsienio reikalų ministeris Willy Brandt pasiūlė radikalių perrinkimų Vokietijos užsienio politikoje. Jis pasiūlė už Oderio-Neisės linijos pripažinimą nuolatine siena su Lenkija. Iki šiol vokiečiai atkakliai protestavo prieš bet kokią bandymą tą sieną formaliai pripažinti, ne tiek tikėdamiesi atgauti

Lenkijai po 2-jo pasaulinio karo atitekusias savo Rytų teritorijas, kiek norėdami už tą pripažinimą susilaukti kokių nors koncesijų iš Lenkijos pusės. Kokių ir kaip -- buvo neaišku. Nūdieninėje situacijoje tačiau atrodo, kad už tą pripažinimą ar nepripažinimą ką nors gauti būtų labai sunku. Visų pirma Lenkiją nuo Vakarų Vokietijos skiria Rytų Vokietija, kurios režimas šiuo laiku yra pasuktinė stalinistinio tipo santvarka Vidurinėje Europoje ir kuris, nepaisant to, yra tvirtesnis negu bet kada buvo. Vienintelė viltis ji daugiau sušvelninti yra ne spaudimas iš Vakarų, bet atodėrio vėjas iš Rytų.

Iš kitos pusės vokiečiai, atrodo, yrapasidavę sumaniai propagandai, kad Amerika yra beviltiškai įklimpusi Vietnamui, o jei ir nebūtų, ji, Amerika, visų pirma ieško gerų santykių su Sovietų Sąjunga. Visa tai prisidėjo prie vokiečių noro atgauti kokią nors manevravimo laisvę užsienio politikoje -- geriau patiems susitarti su Kremlium negu laukti Washingtono - Maskvos susitarimo. Už tai nestebėtina, kad tokioje atmosferoje Willy Brandto pasiūlymas nesukėlė daug triukšmo ir nesudarė koalicijos su krikščionim demokratams.

Pagal koalicijos formulę, Oderio - Neisės liniją iki taikos sutarties reikia priimti kaip "gewaltlos" faktą -- be

pasipriešinimo jėga. Brandtas dabar siūlo formalią pripažinimą -- "Anerkennung", irgi tik iki taikos sutarties. Tarp tų dviejų formulų yra toks mažas praktiškas skirtumas, kad dėl to koalicija nesugriuvo ir sutarta tą pasiūlymą kol kas laikyti tik mostu, laukiant reakcijos iš kitos pusės.

Priešingai koalicijos sutarimui nesikišti į Vietnamo konfliktą, socialdemokratų kongresas pasisakė už paliaubas Vietname ir šiaurinio Vietnamo bombardavimo sustabdymą. Ir dėl to koalicija nesugriuvo. Reikia atsiminti, kad abi partijos ruošiasi ateinančioms rinkimams 1969 m. rudenį, taigi dar už 18 mėnesių, tačiau abi nori atrodyti patrauklesnės rinkikams ir duoda suprasti, ką jos darytų būdamos vienos. Socialdemokratai tai aiškiai parodė: jie siektų sutarimo su Rytų bloku, išeidami iš dabar nusistovėjusios būklės. Krikščionys demokratai taip aiškiai nepasisakė, tačiau ir kancleris Kiesingeris vienoje paskutinių kalbų Rytų zoną pavadino jos oficialiu vardu, nors ir vartodamas to sudėtinio vardo -- demokratine vokiečių respublika -- tik pirmąsias raides, kas iki šiol buvo vengiama.

Žodžiu, nors formaliai dar niekas nepasitvirtino, Vokietijoje jaučiamas nerimas ir nepasitenkinimas iki šiol buvusia būkle ir naujų kelių ieškojimas.

● SOVIETŲ S-GOS spauda tyli apie įvykius Čekoslovakijoje ir Lenkijoje. Net čekų "prezidento" Novotny išstūmimas sovietinei spaudai -- per menka žinia net kronikoje.

Prieš įvykius Čekoslovakijoje protestuoti buvo pasinėšę Rytų Vokietijos ir Vengrijos komu-

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicago skyriaus naujoji valdyba. Sėdi iš kairės: Elena Matulienė -- ūkio ir parengimų vicepirmininkė, Stefanija Rudokienė -- išdininkė. Stovi: Rimas Stanina -- kultūros ir jaunimo reikalams vicepirmininkas, Kostas Januška -- sekretorius, Petras Vebra -- pirminkas, V. Noreikos nuotrauka

Kas išdrįs Teherane iškelti sovietų vykdomą genocidą?

JTO globoje balandžio 22 d. Teherane prasidės Tarpt. žmogaus teisių komisijos konferencija, į kurią pakviesta 132 valstybių ir 142 organizacijų atstovai. Į konferenciją savaimė kvietimus gavo organizacijos, turinčios JTO ūkinėje ir socialinėje taryboje patariamąjį balsą. Kitos gi turėjo išregistruoti iki vasario 1 d. 23 tokių organizacijų tarpe išregistravo ir "United Baltic Appeal, Inc.", kuriai vadovauja prel. J. Balkūnas.

Svarstant tų organizacijų išsileidimo klausimą, nutarta konferencijon išsileisti tik t.v.

nistų vadai, bet čekai atkirto patardami gesinti į jų vidaus reikalus.

"Antiparteido Sąjūdį" ir "Tarpt. apsaugos ir pagalbos fondą", kitą dieną dar nutarus priimti 5 organizacijas, kurių 4 pasiūlė Sov. Sąjungai.

Prieš "United Baltic Appeal, Inc" įsakmiai pasisakė Sov. S-gos delegatas Nasinovskis, tą organizaciją pavadinęs "būriu pabėgėlių, užsiimančių neapykantos skleidimu". Sov. S-gos, Mauritanijos ir Tunezijos delegatai taip pat pasisakė prieš tokių organizacijų priėmimą, kurios "savo specifiniais politiniais tikslais nusistatę prieš tam tikras vyriausybes".

Tokiu būdu šiam bandymui nepavykus, lieka klausimas, kurios valstybės delegacija ras drąsos konferencijoje iškelti Sov. S-gos ir kitų

komunistinių kraštų vykdomą genocidą jų valdomuose ir okupuotuose kraštuose. Visi gi gerai žino, kad žmogaus ir pilietinių teisių pažeidimas vyksta ne vien tik Afrikos džiunglėse.

IŠ VISO PASAULIO

● NEGRŲ protesto demonstracija, vadovaujant Martin Luther King, pavirto riaušėmis Memphis, Tennessee, mieste (600,000 gyv.) kai dalis demonstrantų pradėjo daužyti krautinių langus, plėšikauti ir šaudyti. Žuvo 16 metų negro jaunuolis, 48 asmenys, kurių tarpe 4 policininkai, buvo sužeisti. Mieste paskelbtas išimties stovis, uždarytas judėjimas nuo 7 val. vak. iki 5 val. ryto. Tautinės gvardijos daliniai (4000 karių) iš savo bazių žygiuoja į miestą.

● VIETNAME dingio vienas iš naujausių JAV karinių lėktuvų -- F4A, kurio vertė yra 6 mil. dol. Žuvusiais laikomi du lakūnai. Tai 1,500 mylių į val. greičio lėktuvas, labai komplikuotos elektroninės aparatūros dėka galįs bombarduoti taikinius nakties metu, miglotame ore ir pan. 6 tų lėktuvų eskadronas tik ką buvo pasiūstas į JAV aviacijos bazę Tailane.

● PIRMASIS Sov. S-gos astronautas Jurij Gagarin žuvo lėktuvo nelaimėje. Jam ruošiamas iškilmingos laidojimo Kremliuje.

● GEN. LUDVIN SVOBODA Čekoslovakų kompartijos buvo nomintuotas į prezidentus vietoj pasitraukusio stalinisto Novotny. 72 m. Svoboda 2 Pas. Karo metu vadovavo čekų divizijai, sudarytai prie Sov. S-gos kariuomenės. Jis skaitomas ištikimu Sov. S-gos draugu. Būdinga, kad JAV spaudoje prie gen. Svobodos pavardės pridėdami titulą, kaip "karo herojus", "čekų Eisenhoweris" yra tik tų antraščių redaktorių naimumo įrodymais. Prahoje demonstravę studentai palaikė buv. švietimo ministro Cisar kandidatūrą į prezidentus.

● HAVAJŲ valstijos parlamentas priėmė rezoliuciją, kuria prez. Johnsonas prašomas padvigubinti jo jėgomis išspręsti Vietnamo karo problemą.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

"AMERIKIEČIAI KOVOJA UŽ MUS!" Tokią antraštę savo straipsniui laikraštį Daily Mail davė anglų žurnalistas Bernard Levin. Šiais žodžiais jis norėjo pasakyti, kad Vietnamo karas nėra vien amerikiečių privatus reikalas, bet turėtų rūpėti ir visoms kitoms valstybėms. Amerikiečiai, sako Bernard Levin, už Vietnamo karą moka labai brangią kainą, bet jei jie, iš visų pusių šmeižiami ir puolami, paliktų Pietų Vietnamą savo likimui, tai ne tik Azijos Pietryčiai, bet ir kiti kraštai liktų užtvindyti raudonojo tvano ir to pasėkio kiltų atominis karas.

Istorija kada nors įvertins amerikiečių įsikišimą Vietname, nedavusį pasaulio istorijai pasisukti bloga kryptimi. Jei amerikiečiai šiandien yra Vietname, tai tik dėl to, kad Vietnamo karo kaina, kokia ji bebūtų aukšta, niekad nebus didesnė už tą, kurią reikėtų mokėti pralaimėjus šį karą.

Daugelis žmonių, kurie šiandien gali maloniai leisti vakarus, turėtų neužmiršti, kad tai jie gali daryti dėka tų amerikiečių, kurie kovoja Vietname... kad pasaulyje būtų laisvė, o ne komunistinė diktatūra. Nes amerikiečiams atsitraukus, komunistų agresija pasisklistų, kaip alyva vandens paviršiumi į visas puses ir tada sudievis ramus gyvenimas, sudievis malonūs vakarai, visiems grėstų vienodas pavojus.

Prezidentas Johnsonas užtikrina, kad Amerika neatsisakys nuo savo įsipareigojimų Vietname. Dabartinė komunistų ofensyva Vietname turi tikslą susilpninti Ameriką. Priešo agresija vyksta ne vien Vietname, bet ir Amerikoje. Čia visokiais būdais komunistai stengiasi įnešti nesutarimą ir nepasitikėjimą.

VILNIUJE Neringos kavinėje du studentai gunkšnoja alų. Jonas stengiasi nuraminti Antaną, kuris neišlaikė egzaminų, nes negalėjo paaiškinti koks yra skirtumas tarp komunistinės ir kapitalistinės ekonominės sistemos.

-- Būk laimingas, -- sako jis, -- Prancūzas sugebėjo paaiškinti skirtumą tarp dviejų sistemų ir šiandien sėdi kalėjime! (vg)

Lietuvos Laisvės Kovos Metų proga Baltimorėje rengiamas jubiliejinis simfoninis koncertas balandžio 10 d. 8:30 v.v. Lyric Theater koncertų salėje. Tėvas Bruno Markaitis, S.J., diriguos pilnam Baltimorės simfoniniam orkestrui, kuris išpildys jo sukurtą pianino koncertą ir koncertinę. Nuotraukoje koncerto rengėjai, kovo 16 d. buvo susirinkę pasitarimui. Sėdi iš kairės: B. Radauskas, J. Rastenis, Tėvas Bruno Markaitis, S.J. Stovi: Dr. B. Radauskas, A. Radžius, dr. I. Saulynas, adv. N. Rastenis, adv. T. Grajauskas, dr. J. Kudirka ir J. Šilgalis.

PELĖS SUKILIMAS... (3)

Sovietų karinė okupacija Čekoslovakijoje tęsėsi neilgai, 1945 m. gruodžio mėn. jie pasitraukė. Po pusės metų komunistai per laisvus rinkimus laimėjo net 114 atstovų į seimą ir tuo būdu jame turėjo didžiausią frakciją, nors ir ne daugumą. Viskas ir toliau vyko pagal demokratines taisykles. Prezidentas Benešas paskyrė kompartijos pirmininką Gottwaldą premjeru, o jo koaliciniame kabine- te buvo 14 ministerių nekomunistų. Jie tačiau sutiko, kad būtų suvalstybintos visos didžiosios įmonės, bankai ir draudimo bendrovės; buvo praversta žemės reforma, kas išpopuliarino komunistus bežemius mažą žemių ūkininkų tarpe.

Ateitis atrodė priklausanti komunistams, ir čeki, būdami pragmatiškai, savo atečiai užsitikrinti stojo į kompartiją. Toji prieš karą -- 1938 m. turėjusi 80.000 narių, karą pergyveno tik su 25.000 narių. 1946 metais joje susirinko net visos milijonas oportunistų! Tačiau jei jie tikėjosi tautiško ir nuosaikaus komunizmo, jie smarkiai apsiriko.

1947 m. amerikie-

čiams apsisprendus padėti Europai ūkiškai ir paskelbus vadinamą Marshallo planą, prie jo prisidėti buvo pakviesti ir čekoslovakai. Užsienio reikalų ministeris, jokiai partijai nepriklausęs Jan Masaryk, pirmojo prezidento ir valstybės steigėjo Thomas Masaryk sūnus, pasiūlė priimti Marshallo planą ir tam pritarė visi ministrai, įskaitant ir komunistus.

Tas nutarimas čekoslovakams kaštavo 20 metų baisaus vargo. Stalinai tuojuo pasisaukė į Kremlį Gottwaldą ir Masaryką. Nakties posėdžio metu jis pasiūlė pasirinkti arba Marshallo planą ar sąjungą su Sovietų Sąjunga. Gottwaldas telefonavo savo kolegoms į Prahą, tie vienasbalsiai pakeitė savo nuomonę ir Marshallo planą atmetė. Už tai Stalinai jiems davė 700.000 tonų grūdų.

1948 m. pavasarį turėjo įvykti nauji seimo rinkimai. Vasario 12 d. nekomunistinė ministerių kabineto dauguma pareikalavo, kad vidaus reikalų ministeris komunistas Nosek liautųsi į vadovaujančias policijos vietas skyręs tik komu-

nistus. Vasario 15 d. iš Washingtono į Prahą grįžo JAV ambasadorius Steinhardt. Jis patarė nekomunistiniams veikėjams pasipriešinti policijos sukomunistinimui. Už tat, kai Nosekas vis tiek savo darė, vadina mi "buržuaziniai" ministrai nutarė vasario 20 d. kolektyviai atsistatydinti. Tokiu būdu būtų priversta atsistatydinti ir visa vyriausybė, tačiau nuo buržuazinės daugumos atsiskyrė užsienio reikalų ministeris Jan Masaryk, tokiu būdu su jo balsu komunistai vyriausybėje turėjo daugumą.

Tokioje geroje jiems psichologinėje nuotaikoje sovietai nutarė veikti. Jų ambasadorius Zorinas (vėliau ambasadorius Bonnoje, o dabar Paryžiuje) "patarė" Gottwaldui pereiti prie grynai komunistinio režimo. Vasario 22 d. 7.000 pramonės įmonių tarybos pareikalavo suvalstybinti visą ūkį. Vasario 23 ginkluoti darbininkai pasirodė Prahos gatvėse. Vasario 24 d. kompartija pravedė 2,5 milijonų darbininkų vienos valandos generalinį streiką.

Vasario 25 d. prezidentas Benešas, bijodamas revoliucijos, priėmė buržuazinių ministerių atsistatydinimą. Vasario 26 d. Zorinas išvažiavo. Jam jau nebuvo ką veikti.

Kovo 10 d. per langą buvo išmestas užsienio reikalų ministeris Jan Masaryk -- dabar nėra abejonių, kad tai padarė vyriausybės įsakytas čekų saugumas. Jei jo mirties neskaityti, visos valdžios perėmimas vyko grynai čekiškai -- visai nedramatiškai. Atsistatydino ir prezidentas Benešas. Socialdemokratų buvo sujungti su kompartija. Gottwaldo dukters vyras Čepička sukomunistino kariuomenę. Sovietinė sistema buvo įvesta visose gyvenimo srityse.

Maskvos įsakymu Čekoslovakijos pramonė dirbo visiems Rytų bloko reikalams ir net užsienio pagalbai, jei to reikala-vo sovietų interesai. Čekų ir slovakų pragyvenimo lygis smarkiai krito. Savaime aišku, kad pasigirdo negarsių murmėjimų, tačiau kad jie greitai nutiltų pasirūpino saugumo įstaigos pagal sovietų pavyzdį ir nurodymus. 1952 metais už "cionizmą ir titoizmą" viešai buvo pakartas kompartijos generalinis sekretorius Rudolf Slansky.

(Bus daugiau)

AR TAI MENAS?

Prieš kurį laiką torentiškai dienraščiai išėjo su aprašymais bei nuotraukomis naujo meno ekspozito, kurį įsigijo Art Gallery of Ontario (pirmiau besivadavusi Art Gallery of Toronto).

Naujasis ekspozitas -- tai didžiulis sumuštinis (Giant Hamburger), pagamintas (gal, kaip meno dalykas, reikėtų sakyti -- sukurtas?) New Yorko dailininko (ir -- dargi -- garsaus), Claes Oldenburg, už \$2.000.00

Dienraštis "The Globe and Mail" tada tam "hamburgeriui" paskyrė net du didokus rašinius ir labai geroje laikraščio vietoje -- pirmam ir editorialų puslapiuose, abu rašinius pailiustruodamas didokais to kūrinio vaizdais: pirmam puslapy fotografija, o editorialiniam -- karikatūra.

Kaip apie modernaus meno kūrinių, pirmasis rašinys buvo ir užvardintas, galima sakyti, "moderniškai": "Nesijuokite, tai yra menas" (Don't laugh, it's art), o antrajam, nors ir editorialų lape tilpusiam, taip pat buvo uždėta įmantri antraštė: "And a pickle on top" (ir raugintas agurkas ant viršaus).

Pirmasis rašinys pradėtas gana humoristiškai, bet paskui -- jau surimtėta tonu, taip lygiai -- ir antram straipsnyje kalbama gana apyrimčiai. Tik pradžioje pasakyta, kad, esą, jūs galite šį ekspozitą spausti, mušti, šokti ant jo užsilipus aukštyn ir žemyn, tik vienas dalykas, ko jūs negalite padaryti, atsikąsti ir valgyti, nors jis vadinasi: "Giant Hamburger, 1962". Ekspozitas gana didelis -- 52 ant 84 inčų ir jis padarytas (atsiprašau, sukurtas -- Pr. Al.) imituoju didžiulę bulką, paruoštą "su kumpiu", o ant viršaus -- dargi "raugintu agurku".

Tas "sumuštinis" Ontario Meno Galerijoje, Toronte, buvo išstatytas prieš keletą mėnesių, atidarant vadinamojo "Pop Art" parodą.

Galerijos kuratorius moderniojo meno skyriui Brydon Smith tada tikėjęsis, jog "hamburgeris" patenkins visus tuos, kurie nori būti "kontraversiški". Nors galerijos prezidentas Samuel J. Zacks prisipažinęs, jog Oldenburgo kūrinys -- daugiau žavis jaunuosius žiūrovus, bet jis pats dėl to kūri-

nio -- "dar neturįs galutinio nusistatymo"...

Kitų galerijos narių reakcijos -- skirtingos ir įvairios. Robert M. Hume planavimo patarėjas galvojęs, jog "tai yra itin didinga".

Oldenburgo kūrybos darbas Ontario Galerijos "Pop Art" parodoje buvo išstatytas su dailininku Jim Dine ir George Segal darbais. Segalio plastinės statulos -- taip kaip kažkokios figūrinės dvasios, kiti gi ekspozitai, ypač dail. Dine darbai -- juodam pagrinde vonios kambario įvairūs reikmenys ir, pagaliau, Oldenburgo -- "didžiulis sumuštinis" kurio, deja, valgyti negalima...

Apie savo "skaniai atrodantį", bet negalimą paragauti "sumuštinį" Oldenburgas tiek pasakęs ir paaiškinęs: "Aš galvoju, jog mano, bent iš pažiūros, minkšta ir puri skulptūra -- įtaigos kiekvieną ją palies- ti rankomis: paspausti, pamėginti jos struktūrą ir tt." Vadinasi, kiekvienas žiūrovas norės suderinti tai, ką akimis mato, su rankų palietimu -- prisilietėjimu fiziškai. Gi, esą, iššaukti tokius jausmus žiūrovuose -- jau dailininko laimėjimas.

Art Gallery of Toronto nelabai seniai gavo naują pavadinimą Art Gallery of Ontario. Tas vardo pakeitimas -- buvo praverstas įstatymo keliu, Ontario parlamentui priėmus specialų įstatymą. Tuo pačiu, žinoma, dabar šioji galerija yra lyg ir suvalstybinta -- finansuojama provincijos valdžios išdo pinigais.

Tas sumuštinis, bebūvomas visą mėnesį galerijoje Toronte, ne kartą buvo aprašytas vietinėje spaudoje, o dažnai -- ir pagirtas. Kažkoks kritikas netgi pabrėžė, jog Oldenburgas, bekurdamas, daręs viską, ką kiti -- tik įsivaizduoti gali ir dar, girdi, daugiau, kitas gi -- teigė, jog jis su savo darbais -- pasiekęs kiekvieno žiūrovo širdį ir jausmus, trečias gi -- ištarė tokius žodžius, kurie netgi išreikšti mintimi beveik nebeįmanoma, esą: šio dailininko darbas -- yra beveik "the thingness of thinks" ir jo kūryba -- esanti "open - ended". Vadinasi, apie abstraktųjį meną -- "abstrakčiai ir meno kritikai kalba"...

Kadangi The Art Gallery of Ontario dabar jau yra lyg ir suvalstybinta ir išlaikoma (arba nors remiama) mokesčių mokėtojų pinigais, tai "The Globe and Mail" straipsnio autorius ir kviečia skaitytojus (mokesčių mokėtojus) ateiti į galeriją ir pasižiūrėti "didžiojo hamburgerio", už kurį sumokėta gana apvali suma -- 2.000 dolerių.

Čia pat spėjama, jog Torontas -- gal būsiąs pavydo akstinu kitoms meno galerijoms Kanadoje ir kitur.

Kažin, ar tai bus ko tiek pavydėti?

Pranys Alšėnas

MIELI LIETUVIAI!

Kas neina kartu su pažanga, nesinaudoja techniš- kais laimėjimais, tas atsi- lieka. Televizija šiandien jau daugeliui pasidarė būtinybė, o lietuviškos TV programos tūkstančių lietuvių mielai žiūrimos ir laukiamos. Norint pakelti programų lygį, yra ne tik reikalingos, bet ir būtinos, atitinkamos techniškos priemonės. Viena jų svarbiausių -- garsinio filmavimo aparatas. Garsinio filmavimo aparato turėjimas įgalina bet kuriuo laiku, nežiūrint atstumo, pasiekti ir nufilmuoti pajėgiausias mūsų menines jėgas. Savaime aišku, kad visa tai sudaro galimybę praturtinti, pagerinti ir pačią programą.

Nuolatinės lietuviškos TV programos gerokai išjudino ir pagyvino visokeriopą mūsų kultūrinę veiklą. Dviejų metų bėgyje šimtai mūsų įvairių sričių menininkų, profesionalų bei mėgėjų pasirodė TV programose. Pažymėtina, kad tose programose daugumoje dalyvavo jaunimas -- priaugantis talentas. Lietuviška deklamacija, daina, tautiniai šokiai savaime prisideda prie lietuviybės išlaikymo bei ugdymo. Lietuvių TV filmuoja svarbesnius mūsų tremties gyvenimo įvykius. Tai dokumentalus, akivaizdus mūsų tremtyje nueito kelio įamžinimas, iš kurio būsamos kartos galės spręsti ir vertinti visokeriopą mūsų veiklą. Įvairios mūsų organizacijos taip pat naudojasi TV savo svarbesniems pranešimams, tampa- resniems su visuomene ryšiams palaikyti. Be to, turint garsinio filmavimo aparatą, būtų galima galvoti apie lietuvių filmų studijos įsteigimą, įvairių organizacijų bei nusipelnusių Lietuvai asmenų įamžinimą ir pan.

Daug kartų spaudoje jau buvo keliamas klausimas garsinio filmavimo aparato įsigijimo reikalu. Tačiau tas reikalas nepajudėjo. Turint galvoje LTV didelę reikšmę mūsų išeivijos gyvenime, atsirado savanorių iniciatorių grupė garsinio filmavimo aparatui lešoms telkti. Žemiau pasirašusieji tos grupės nariai prašo visus lietuvius pasiūlyti savo auką pagal išgalę garsinio filmavimo aparato fondui šiuo adresu: Lithuanian TV Sound Camera Fund, 2615 West 43rd Street, Chicago, Ill. 60632. Ant čekio užrašyti: Pay to the order of LTV Sound Camera Fund.

Pasirašė: dr. G. Balukas, inž. E. ir Danguolė Bartkai, tėvas J. Borevičius, SJ, Jonas Jasaitis, dr. F. Kauras, dr. L. Kriaučiūnas, tėvas dr. J. Kubilius, SJ, komp. D. Lapinskas, Antanas Milauckas, Genovaitė Milauckas, dr. A. Razma, A. Rėklaitis, dr. J. Šalna ir prof. A. Varnas.

HELP WANTED MALE

WANTED EXPERIENCED
DIEMAKERS & MACHINISTS
Day work. Steady work for qualified men. Fringe benefits.
WERNER TOOL & MFG. CO.
12326 E. McNichols Rd.
Detroit, Mich.
313 - 526-6022 (28-37)

WANTED EXPERIENCED
MILLING MACHINE
OPERATORS
AFTER NOON SHIFT
GOOD WORKING CONDITIONS
AND TOP PAY
AND
STEADY WORK.
APPLY IN PERSON
VR/WESSON CO.
1279 RICKETT RD.
BRIGHTON, MICH. (37-44)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Tik per Angliją... Pigiau, greičiau, geriau, galima pasiųsti dovanų siuntinėlius savo artimiesiems Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar, jau pats laikas pagalvoti kokį dovanų siuntinėlių sudaryti ir pasiųsti savo giminiams. Žemiau siūlome du specialiai paruoštus, praktiškus ir labai naudingus siuntinius.

VASARINIS 1968. 1.

Gėlėto, nepermatomo, storo nailono medžiaga dėl 4 suknelių, 3 1/2 jardo vilnonės angliškos labai geros vyriškai eilutei medžiagos, 3 1/2 jardo, vilnonės angliškos moteriškai eilutei medžiagos, 1 terelyno bliuskutė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 2 p. vyriškų arba moteriškų geriausios rūšies nailoninių kojinių.

\$75.00.

VASARINIS 1968. 2.

Pavasariniam arba vasariniam paltui vilnonė medžiaga, 3 1/2 jardo vilnonės angliškos puikios eilutei medžiagos, stora nepermatomo nailono medžiaga dėl dviejų suknelių, 1 šilkinė skarelė, 1 vyriški nailoniniai labai geros rūšies nailoniniai marškiniai, 1 sv. šokoladinių saldinių, vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpaltis.

\$75.00.

Taip pat, į betkurį siuntinį galima pridėti žemiau išvardintus dalykus, kurie yra visada naudingi ir laukiami Lietuvoje. Vilnonė skarelė \$4.00, nailoninis itališkas lietpaltis \$10.00, vyriški arba moteriški megstukai \$12.00, nailoniniai marškiniai vyriški \$7.00, vyriškos arba moteriškos nailoninės arba vilnonės kojines \$2.00.

BALTIC STORES LTD., (Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. SHO 8734.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos pats siuntėjas paširenka iš kainoraščio arba užsako kas jam patinka. Taip pat, persiunčiame ir jūsų pačių supirktus siuntinius.

Mūsų sąskaitos duoda teisę į Income Tax sumažinimą, jei siuntiniai yra siunčiami šeimai.

PLANINGAS TAUPYMAS

5 1/4% Mokamas už vienų metų taupymo laktus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD - CHICAGO, ILL. 60608 - TELEPHONE 847-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT - ADJOINING OUR OFFICE BUILDING JOHN J. KAZANAUSKAS, President

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00 Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

ŽVILGSNIU Į JAUNIMĄ

Šiuo momentu neturiu tikrų Švietimo Tarybos davinių, bet kažkodėl neabejoju, kad iš veikusių anksčiau aukštesniųjų lietuviškųjų mokyklų ar tik nebus likusi viena vienintelė Chicagos Aukštesnioji Lituanistikos mokykla. Iš jos tik ir gauname mokyklų žurnalą Tėvynės Atgarsiai. Vartant ir skaitant šį techniškai gražiai išleidžiamą leidinį, iš pradžių apima džiaugsmas gan plačiu redakciniu kolektyvu, bendradarbių įvairumu, gyvomis iliustracijomis.

Tik išsiskaičius į mokinių straipsnių turinį, pajunti lyg pirmą žingsnį per mokyklos slenkstį ne drąsiai žengiančio jauno žmogaus minčių virpesį, didesnės drąsos ir savim pasitikėjimo stoką.

Kai kurių mokinių pasisakymai atvirai išreiškia priešišumą tos mokyklos lankymui trumpais dūriais nusakant toki jausmą: Tvarka - Nuobodumas - Pamokos - Paskaitos - Skambutis - Pertraukos (Vyt. Miknaitis).

Kiti, kad ir kritikuoja, bet tuo pačiu, atrodo, pasigenda kitokio dėstymo metodo, kitokio pamokos tikslo. Pvz., Audrius Plioplys sako, jog "tik viena paskaita yra labai neįdomi ir nereikšminga. Tai yra gramatika, kuri yra mokinama senovišku būdu, kurio tikslas yra tik analizuoti smulkiausias smulkmenas sakinio struktūroje. Tokia "rigid" struktūrinė gramatika neturėtų būti mokinama, bet turėtų būti mokinama gramatika, kurios tikslas būtų tiesioginiai išmokinti studentus rašyti. Pabaigus Institutą man nebus aktualu tos sakinio analizacijos, bet rašymas visuomet yra labai reikalingas."

Gal čia Plioplio ir turėta tiesos, tik jai išreikšti būtų reikalinga geresnė sakinio "analizacija"...

Čia pat vėl gi užkliūvame už fakto, kurį tos mokyklos mokytojai, prisideda prie žurnalo leidimo ir turinio sudarymo, bus nepastebėję. Bent šitoje žurnalo laidoje tai tikrai. Ne tik A. Plioplys, bet ir kiti straipsnių autoriai vienbalsiai pasisako, kad įdomios jiems paskaitos apie lietuvių išėmimą, apie jų organizacijas ir veiklą. Gal todėl moksleiviai ne tik jų paskaitų klausia, bet gyvai dalyvauja diskusijose ir rašo tomis temomis rašto darbus. Tai patvirtina ir Arilda Vailokaitytė, sakydama, kad "prieš įstojant, aš galvojau, kad tik retkarčiais ateisiu ir tada tik dėl pasimatymo su draugais. Dabar jau mano galvosena pasikeitusi. Susidomėjau dėstomais dalykais, ypač "Lietuviai Išeivijoje", pridurdama, kad "mes geriau dabar suprantam bendruomenės problemas ir geriau žinome kokios problemos yra".

Kad ir pasitikint straipsnio autore, kad ir tikint, jog ir kiti moksleiviai taip galvoja, žurnale neužtenkamai tai parodoma. Tiesa, yra Algirdo Jasaičio straipsnis -- "Kaip lietuvių bendruomenė padeda išlaikyti kultūrą gyvą", bet tai labai apibendrinta apžvalga. Taip ir liekame pasigedami įrodymų, kiek moksleiviai žino su kokiomis problemomis bendruomenė susiduria ir kokios jų pažiūros tas problemas sprendžiant.

Tos mokyklos auklėtiniai sako studentais esą. Iš studento, dalyvaujančio lietuviškų problemų diskusijose, lauktina gyvesnio, gilesnio mintyjiimo, aktualesnių minčių iškėlimo. Redakciją prižiūri mokytojai, vietoj praleidę "alkanas mintis", kaip pvz. "Mano tėvai stengiasi mane išauginti gera katalike, gera, susipratusia lietuvaitė," galėtų inspiuoti pasisakymus, rodančius konkretesnius mokyklos darbo rezultatus.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

ANGOJE

Kazys S. Karpis

DIDĖJA DARBAI, O SU JAIS IR BARNIAI

(6)

1917 METAI: Sausio 3 d. kun. V. Bartuška paskelbė, kad kai kuriose kolonijose socialistai rinkę aukas Lietuvių Dievoje lapk. 1, pasiuntė savo Liet. Šelpimo Fondui, ne Centriniam Komitetui, ir kad L.Š. fondo pirmininkas adv. K. Gugis blogoje šviesoje pristatė Amerikos Raudonojo Kryžiaus valdybai Švedų - Lietuvių Komitetą Europoje.

Sausio 10 d. pranešta, kad katalikų atstovai savo srovės vardu įteikė prezidentui Wilsonui ir kai kurių valstybių ambasadoriams memorandumą Lietuvos nepriklausomybės reikalui.

Sausio 15 d. Centralinis Komitetas kvietė New Yorke srovių veikėjų suvažiavimą bendrais reikalais. Dalyvavo apie 30 atstovų iš didžiųjų organizacijų. Nors buvo žadėję, katalikų atstovai nedalyvavo. Jų Taryba buvo sukvietusi tai dienai suvažiavimą Pittsburghe, laikantis nusistatymo likviduoti Centralinį Komitetą.

New Yorko posėdyje Centralinio Komiteto vardu priimta rezoliucija Lietuvos nepriklausomybės klausimu. Ji buvo įteikta įstaigoms Washingtone ir apie ją rašė didieji dienraščiai.

Balandžio 6 -- Ameriką įstojo į karą prieš Vokietiją. Tas įvykis sudarė naujas sąlygas veiklai Lietuvos naudai.

Bal. 18 d. paskelbta, kad socialistų Kovos redaktorius Kapsukas išvyksta į Rusiją, nes ten krinkant Kerensko vyriausybei reikalinga gabrių agitatorių prilaikyti nuo Rusijos norinčias atkristi tautas.

Socialistų spauda taip gi pranešė, kad aukų rinkėjas Bulota ir Žemaitė jau išvyko Lietuvon. Vėl kilo įtarimas dėl socialistų fondo nepateikimo aukų apyskaitų. Vėliau pasklido žinios, kad socialistai karo nukentėjusių šelpimui gau-

šios mintys neturi tikslo nei moksleivių žurnalo, nei mokyklos darbo kritikuoti. Norėta tik atkreipti dėmesį, kad šiuo metu studentija yra pasaulio dėmesio centre. Vienur ji kovoja ir drąsiai kelia laisvės šūkius, kitur atvirai rodo, kiek jie dar toli nuo tikrojo inteligento. Lietuvis moksleivis ir studentas privalo ne tik domėtis lietuviškosiomis problemomis, bet su tomis problemomis susidūręs turi grūdinti ir tobulinti savo asmenybę. Tokių apraiškų ir ženklų laukiame jaunimo žurnale.

tus pinigus naudos spaudinimui savo propagandinės literatūros, na ir savo spaudos išlaikymui.

Bal. 28 d. išvažiavo į antrą Stockholme šaukiamą lietuvių konferenciją tautininkų atstovas Dr. Jonas Šliupas. Kartu iškeliavo čia darbavęsis A. Rimka, Stockholm konferencija įvyko spalio 18-20 d.

Geg. 23 d. Centralinio Komiteto pirmininkas adv. Lopato ir M. Šalčius nuvykę į Washingtoną įteikė memorandumus Britanijos ir Prancūzijos karinėms misijoms. Užsienio Reikalų komitetui įteikė Kongreso atstovo McCormacko pagamintą rezoliuciją Lietuvos klausimu.

Nors įvairiais reikalais užimti sroviniai veikėjai neužmiršdavo pakedenti priešingų srovių fondus. Tautininkas A.M. Martus paskelbė reikalavimą katalikų Tautos Fondui patiekti apyskaitas, nes daugelyje kolonijų ir tautiniai žmonės aukoja tam fondui.

Birželio 6 d. katalikų Amerikos Lietuvių Taryba įsteigė Washington informacijos biurą Lietuvos reikalams. Jo vedėju pastatė Dr. J.J. Bielskį.

Birželio 6 d. tautininkų ir katalikų atstovų konferencijoje buvo susitarta steigti (katalikų 7, tautininkų 6 atstovų) Tarybą veiklos subendrinimui. Katalikai išsiderėjo, kad tautininkai jų daugiau nevadintų labai nemėgiamu vardu "klerikalai". (Tais laikais spaudoje tik ir mirgėjo "klerikalai", ne katalikai.) Tačiau kai netrukus po to Darbininkas pareiškė, "Mes taip užatakuosim tautininkus, kad jie turės visai išnykti", derybos iširo ir tautinė spauda vėl katalikus vadino "klerikalais".

Birželio 20 d. tautininkų organizacijų valdybos ir redakcijos pasiuntė sveikinimo kab-

legramą susidariusiai pirmutinei Lietuvos Tarybai Petrograde.

Birželio 27 d. New Yorke tautininkų pasitarime įsteigta Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba.

Birželio 27 d. Centralinio Komiteto valdyba iškėlė Draugo redaktoriui kun. Bučiui teisme bylą už skleidimą netikslių žinių apie to komiteto gaunamas aukas. Mat, su laiku Centralinio Komiteto fondas buvo sujungtas su tautininkų Lietuvos Gelbėjimui Fondu ir paliko tautininkų vadovybė; katalikams nepatiko, kad platesnė visuomenė, ir tokie katalikai, kurie nenori aukoti jų Tautos Fondui, remia C.K. fondą.

Liepos m. pradžioje atvyko Kerensko Rusijos igaliota karinė misija ir naujas ambasadorius Bachmetjevas. Su ta misija atvyko ir Maskvos miesto inžinierius Tamas Naruševičius. Jis, sutrumpinęs pavarde į Norus, įsijungęs į tautinę srovę, buvo labai naudingas politinėje veikloje.

Tautinė Taryba pirmutinius savo oficialius reikalus turėjo su ta Rusijos misija. Buvomanyta, kad demokratinė Rusija įsitvirtins ir gyvuos.

Liepos 10 d. Tautinės Tarybos delegacija apsilankė pas Bachmetjeva ir įteikė memorandumą, pareiškiantį Lietuvį tautos apsisprendimą iš Rusijos imperijos išstoti.

Amerikiečiai surengė naujam ambasadoriui priėmimą, į kurį leido ateiti ir Rusijos globoje esančių tautų atstovams. Pagrindinis kalbėtojas prezidentas Teodoras Roosevelt, lietuvių painformuotas apie mūsų tautos istorinę praeitį, savo kalboje tarp kitko pasakė, kad Lietuva po karo bus laisva.

Kitame, masiniame susirinkime Madison Square Garden, vėliau kur dalyvavo ir ta Rusijos misija, lietuvių vardu kalbėdamas Tautinės Tarybos igaliotinis Stasys Šimkus reiškė viltį, kad naujoji ir laisva Rusija pripažins ir naują laisvą Lietuvą.

KAI SUGRIŪVA -- BANDOMA STATYTI

Liepos 12 d. ir socialistai, radę reikalingu, įsisteigė savo Amerikos Lietuvių Darbininkų Tarybą, bet ji, vengdama bendro darbo Lietuvos labui su kitomis dviem srovėmis, neilgai gyvavus, išnyko. Jos iniciatorius, Naujiųjų redaktorius, dar turėjęs progos paskelbti: "Lietuvos nepriklausomybės obalsis netikęs daugeliu atžvilgių. Tie žmonės, kurie už Lietuvos nepriklausomybę stoja, turės neužilgo savo obalsį mesti". (Naujienos, liepos 1 d. 1918).

Mums rašo

NĖ ŽODŽIO APIE LIETUVIUS...

Prieš keletą dienų gavau iš Enciklopedijos Britannicos, taip vadina- mą -- Book of the Year. Peržiūrėjęs pastebėjau, kad gausybėje informacijų nė žodelio apie Lietuvą ar lietuvius.

Kadangi toje knygoje minimas viso pasaulio tautos nuo mažiausios iki didžiausios (įskaitant net ir Afrikos įvairias gentis), aš jiems tą knygą grąžinau su laišku paaiškindamas, kad jų vedama politika ignoruoti lietuvius, vieną iš seniausių Europos tautų, mane kaip Amerikos pilietį -- lietuvių kilmės -- yra skaudžiai ižeidusi. Tuo pačiu pareikalavau, kad man E. B. daugiau savo knygų nesiutintų ir mano adresą iš savo sąrašų išbrauktų.

Manočiau, kad ir kiti Enciklopedijos Britannicos prenumeratoriai galėtų vienaip ar kitaip į jų vedamą politiką reaguoti.

Ed. Zab.
Chicago

Liepos 25 d. Tautinė Taryba ir katalikų Tautos Taryba suvažiavime New Yorke tarėsi bendrai išlaikyti Washington informacijos biurą. Bet kun. Kemėšiui susibarus su Stasiu Šimkum, konferencija suiro. Tik vėliau, lapkričio 29 d. kitame susiėjime, iš principo susitarta įsteigti bendrą Tarybų komitetą, su lygiu skaičium, po tris atstovus, iš abiejų.

Spalio 10 d. N.Y. Evening Mail dienraštis pirmutinis pranešė žinią, jog Lietuvių Taryba Rusijoje nusistatė reikalauti Lietuvai pilnos nepriklausomybės. Nuo to laiko Amerikos lietuvių visa energija ir pastangos buvo nukreiptos dirbti nepriklausomybės atstatymui -- išskyrus socialistus ir jau besireiškiančius komunistus. Kaip žinoma, socialdemokratai, Petrogrado seime kilus nepriklausomybės reikalavimams, glėbdami internacionalą, demonstratyviai išėjo iš salės. Su jų mintimis sutapo ir mūsų socialistų taktika.

Spalio 31 d. paaiškėjo, kad mūsų socialistai priešingi ir Lietuvos autonomijai: Naujienos nr. 251, talpindamos Rusijos darbininkų paskelbtus reikalavimus, išleido iš to pranešimo 2 paragrafą, kur buvo skelbiama reikalavimas Lietuvai autonomijos.

Guodžio 8 d., New Yorke, Alijantų Bazare, buvo pravesta Lietuvių Diena, su lietuvių meno paroda ir choro dainių meste". (Naujienos, liepos 1 d. 1918).

(Nukelta į 4 psl.)

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

New Havene suruoštame Vasario 16 minėjime įnešamos vėliavos šv. Kazimiero bažnyčioje, S. Lipčiaus nuotrauka

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI NEW HAVENE

Vasario 25 dieną įvyko, mūsų kolonijos, Vasario 16-tos minėjimas. Pradėtas 10:30 v. pamaldomis. Klebonas kun. A. Zanavičius prieš šv. Mišias apibūdino minėjimo reikšmę. Moterų chorui giedant Apsaugok Aukščiausias, įnešamos vėliavos ir vainikas žuvusiems pagerbti. Eiseną suorganizavo ir dalyvavo jaunimas - studentai, moksleiviai ateitininkai ir lietuviška mokykla. Vėliavos nešė Romas Puslys ir Tomas Plečkaitis. Mišias atnašavo kun. dr. V. Goras. Popamaldų, lauke, prie paminklinio kryžiaus padėtas gėlių vainikas, oklebonas kun. Z. Zanavičius pasakė keletą žodžių angliškai.

Po pietų didžiojoje parapijos salėje, liet. bendr. pirm. A. Gruzdyš minėjimą atidarė trumpa kalba ir programos vestipakvietė dr. E. Marijošiūtė - Vaišnienė. Maldą sukalbėjęs, klebonas, paprašė atsistojimo ir minutės tylą pagerbti žuvusius. Sugiedoti himnai. Perskaityta miesto burmistro proklamacija. Po ukrainiečių atstovo pasveikinimo sekė kiek ilgesnis kvičiūčių atstovo J. Salazar sveikinimas. Kalbėjo smarkiai, nesivaržydamas priminė amerikiečių padarytas klaidas ir gresiantį komunizmo pavojų jau čia pat JAV.

Pagrindinę kalbą lietuvių ir anglų kalbomis pasakė Vliko atstovas Romas Kezys iš New Yorko.

Meninę programą atliko Salomėja Valiukienė -- solo dainos, Dalia Mackevičiūtė - Baker ir Vytas Valiukas -- poezijos skaitymas, Waterburio šokių grupė -- tautiniai šokiai. Po programos užkandžiai ir kava.

Minėjimui ruošti komitetas daug dirbo, kad šį minėjimą padaryti iškilmingesnę ir kitokių negu buvusius. Komitetui, talkon atėjo ir labai daug padėjo dail. Dalė Ramanauskaitė-Jensen nupiešdama gražias dekoracijas scenai. St. Lipčius įrengė scenai apšvietimą. Jadvyga Šilkenė padovanojo tautinę vėliavą. Aukais rinko Emilija ir Viktorija Mackevičiūtės, Stasė

Leikienė ir A. Lipčienė. Prie užkandžių ir kavos dirbo Vlada Žemliauskienė, Emilija Šaulienė, Teresė Strimaitienė ir Aleksandra Goldupienė. Visiems atsilankiusiems ir bet kuriu būdu prisidėjusiems prie šio minėjimo komitetas nuoširdžiai dėkoja. Ačiū už suaukotus produktus ir aukas Lietuvos laisvinimo reikalui, kurių surinkta \$427.50.

Rengimo komitetas: A. Gruzdyš, A. Ramanauskas, J. Šaulys, St. Lipčius, M. Jokubaitė, dr. E. Vaišnienė, S. Valiukienė, dr. G. Vėbrienė, Z. Merkevičius, V. Valiukas, R. Puslys ir A. Lipčienė.

Albina Lipčienė

Lietuvos Nepriklauso...

(Atkelta iš 3 psl.)

nomis. Dalis tos dienos pelno pervesta Lietuvos karo nukentėjusių šelpimui.

Gruodžio 26 d. kun. Kemėšis perėjo iš Darbininko į Draugo redaktoriaus pareigas. Jam kodel tai nepatiko Tėvynės Mylėtojų Draugijos išleista "Kultūros Istorija", jis tą draugiją pavadino "Bedievybės Mylėtojų Draugija".

Gruodžio 26 d. Naujienos nr. 298, socialistų vardu įrodinėja, kad Lietuvai naudingiau pasilikti prie Rusijos.

1917 metų bėgyje tautininkų Nepriklausomybės Fondas (anksčiau buvęs Autonomijos Fondas) savo veiklai gavo aukų \$5,665, greta suaukotų pinigų Centralinio Komiteto Fondui šalpos reikalingams.

Europos lietuvių rengiamose konferencijose 1917 metu antroje pusėje, Stockholme, Berne, kai tik buvo kviečiami, ir buvo sąlygos nuvykti, mūsų srovių atstovai buvo siunčiami palaikymui artimų ryšių Lietuvos laisvinimo darbuose.

Nuo 1914 iki 1917 metų galo veiklos priekyje stovėjo šie tautinės ir katalikų srovių asmenys:

Dr. Jonas Šliupas, B. K. Balutis, J. O. Širvydas, kun. F. Kemėšis, kun. M. Gustaitis, J. J. Paukštis, Tamas Paukštis, A. Rimka, A. M. Martus, R. Karuža, V. K. Račkauskas, Dr. K. Drangelis, Dr. A. Rutkauskas, J. Pasiliaus-

"DIALOGAS SU KRAŠTU" (13)

ŽAIDIMAI PAUNKSMĖJE

Keista, bet Rusijos bolševikai kartais turėjo daugiau fantazijos ir išradingumo už Vokietijos hitlerininkus. Išskyrus masinį žydų naikinimą, hitlerininkai užimtuose rytų Europos kraštuose daug kur tik pamėgdžijo bolševikus, varydami toliau šiųjų pradėtą darbą. Naciai pirmiausia Lietuvoje grobė tai, ką bolševikai prieš metus buvo pagrobę.

Naciai žiūrėjo į Lietuvą, kaip į karo grobį ir ypač mūsų šalies ekonominėje ir socialinėje sąrangoje mielai perėmė bolševikų įvestą tvarką. Pavyzdžiui, bolševikai miestuose visus didžiuosius namus buvo paverė "liaudies nuosavybe", t.y. nusavinę. Naciai šią tvarką palaikė, tuos namus, kaip ir pramonės įmones laikydami dabar "Reicho nuosavybe".

Tas pats ir žemės ūkyje. Bolševikai "nacionalizavo", t.y. nusavino visus dvarus ir stambiuosius ūkius. Naciams ši tvarka labai patiko, nes dabar tie turtai automatiškai galėjo būti laikomi "Reicho nuosavybe". Į tos nuosavybės sąrašus taip pat buvo įtrauktos įmonės ir ūkiai, nežiūrint didumo, visų tų, kurie baisiojo Birželio naktimis buvo deportuoti į Sibirą. Visus dingusių savininkų turtus ir ūkius Reichas mielai perėmė savo "globon". Taip abudu mėgo mūsų šalį ir turtą "globoti"...

Rusiški sovchozai virsta vokiškais

Praėjusį kartą mano minėtos žemės ūkių bendrovės sritis ir buvo pirmiausia administruoti bolševikų nusavintus dvarus ir ūkius be savininkų (ištremtųjų į Sibirą).

Tik iš bolševikiškų jie dabar turėjo virsti naciški "sovchozai". Čia vokiečiai tęsė darbą, kurį buvo pradėję bolševikai, tik tvarkė gal kiek našiau ir planingiau - pirmiausia, gaminti maistą kariuomenei, o po to įkurti šiose žemėse išrinktosios geranų rasės naujus dvarininkus. Karui einant ši akcija dar negalėjo būti labai skubi. Bet grįžę atostogų iš Rytų fronto Wehrmachto bei SS pulkininkai ir generolai jau apžiūrinėdavo dvarukus, ieškodami kur ką pasirinkti. O vyriausias Lietuvos nacių generalkomisarą Rentelnas pirmas davė pavyzdį: nelaukdamas net karo galo, jis greit savo nuosavybės perėmė į Vokietiją išbėgusio ir sugrįžti neleisto bankininko Jono Vailokaio dvaro centrą Suvalkijoje, gi pats Kaune apsigyveno jo rūmuose ne nuomininko, bet šeimininko teisėmis. Taigi, ir čia po Cvirkos įsikūrė Rentelnas...

Nors ir trumpa mano tarnyba Šiaulių apygardos dvarų administravimo įstaigoje, betgi buvo įdomi ta prasme, kad gerai leido stebėti ir pažinti šį planuojamos vokiečių kolonizacijos procesą. Jos eigos lietuviai tarnautojai negalėjo pakeisti, bet kaip vertėjas ir vadinamas sekretorius kartais galėdavau padėti paaiškinimu ar patarimu vienam kitam išvežtųjų giminei nepasirašyti sutarčių, kuriomis lietuviškas turtas legaliai būtų perleidžiamas Reichui. Taip pat pavyko, išbraukiant iš slapto "ūkių be savininkų" sąrašo, grąžinti giminėms mano uošvio brolio stambų ir labai naciams magėjusį ūkį Šiaulių valsčiuje. Jo senieji savininkai, sūnus su žmona ir vaikais, - visi buvo ištremti į Sibirą birželio 14 d. naktį.

Bet šiaipjau tąja man visiškai svetima darbo sritimi ir atmosfera labai bodėjau, nuolat prašydamas ir įtikinėdamas viršininkus atleisti mane iš tarnybos, kaip netinkamą tos rūšies profesijai. 1942 m. pabaigoje tatau ir pavyko.

Tėviškės pastogėje

Tada gavau naują darbo pažymėjimą ir "tarnybą", kuri man buvo visiškai prie širdies. Tą "tarnybą" neoficialiai jau buvau pradėjęs tuoj atvykus į Šiaulius, kur žurnalistas Simas Miglinas leido ir redagavo "Tėviškės" savaitraštį ir mane buvo pakvietęs reguliariai vesti knygų ir teatro kritikos skyrių.

Kas atsimena, sutiks, kad "Tėviškė" buvo populiarius savaitraštis ne tik Šiaulių apygardoje. Jis buvo gyvai redaguojamas ir jame dažnai pasirodavo žinių ir straipsnių, pateikiamų tokia dvasia, kuri Kaune ar Vilniuje nebūtų galėjusi praeiti pro nacių cenzūrą. "Tėviškės" bendradarbis Vincas Rastenis, pvz., taip įmantriai straipsnių serijoje buvo pradėjęs aiškinti Hitlerio idėjas iš "Mein Kampf" evangelijos, kad vokiečių cenzorius įsakė nutraukti.

Bet gal, kad cenzūra Šiaulių gebietskomisariate buvo vis dėlto kiek protingesnė ir užmerkdamo akį. Gal ir dėl to, kad redaktorius S. Miglinas mokėjo su cenzoriais palaikyti atitinkamus santykius. Gal iš dalies net dėl to, kad redakciją jis buvo pasisamdęs tarnautoju ir vertėju įdomų ir savotišką žmogų - Juozą Gobį, populiariu "Jaunuolio onanisto psichikos" ir kitų brošiūrų autorių, buv. gimnazijų mokytoją, krikščionių demokratą, vėliau

kas, Dr. A. Zimontas, J. Lukoševičius, J. Gedminas, P. Norkus, P. Villmontas, Stasys Gegužis, Dr. A. Račkus, Dr. J. J. Bielskis, adv. J. S. Lopato, Julius Kaupas, kun. Jonas Žilius, kun. V. Bartuška, J. V. Liutas, L. Šimutis, Dr. E. G. Klimas, Dr. Dambrauskas, adv. J. Bagdžiūnas,

BRONYS RAILA

voldemarininką (Amerikon atvykus vėl krikščionių demokratą ir frontininkų ideologinį priešiną, o dar vėliau "Vienybės" bendradarbi, "ryšių" mezgėją iš naujo įsitikinimo ir komunistų poetės J. Degutytės lyrikos gėrbėją).

Viena iš J. Gobio pareigų "Tėviškėje" buvo laiks nuo laiko parašyti trumpus vedamukus, kurie savo palankumu nacizmui šiaip taip patenkintų nacių cenzorius ir nebūtų per daug šlykštūs lietuviams skaitytojams. Gobis tą misiją patenkinamai atlikdavo.

Teatro kritiko vingis

Išėjęs iš dvarų administracijos įstaigos, aš dabar galėjau pilną laiką atsidėti knygų ir teatro "kritiko" darbui, kuris man patiko, truko ligi 1944 m. liepos mėnesio, atnešdamas dvasinės giedros ir audrų, kaip paprastai būna su kritiko amatu. Literatūros ir apamai knygų kritika nebuvo man naujas verslas jau nuo studentavimo laikų, o prisiminęs, jog savo metu buvau išėjęs prof. B. Sruogos teatro seminario kursą, surizikavau dabar ir tas teorijas pritaikinti praktikai.

Greit įsitikinau, kad teatro kritiko amatas turbūt yra pats jautriausias ir sunkiausias iš visų kritikų. Šiaulių dramos teatras buvo nors provincinis, bet neblogas. Aprašydavau kiekvieną naują ar šiaip įdomesnę spektaklį. Po kelių mėnesių teatre kilo maištas, pasibaigęs teatro direktoriaus ir meno vadovo J. Stanulio nuvertimu. Meno vadovo pareigas perėmęs a.a. malonus žmogus ir gabus režisorius Ipolitas Tvirbutas, kurio pastatymus dažniausia teigiamai vertindavau, man nežinant, aktoriams pasiskelbė, kad nauju direktorium bus... tas, kuris audrą sukėlė, taigi, recenzentas, vadinas, aš. Ir tikrai, Šiaulių miesto burmistras, mano geras draugas Petras Linkus, už poros dienų išsikviečia savo įstaigon ir klausia, kokioms sąlygom sutikčiau perimti teatrą. Mat, miesto teatras priklausė miesto burmistro jurisdikcijai.

Apsaugok Viešpatie! - pradėjau aiškintis nustebs. Aš gi visai nepretenduojau, nenoriu, neprašau, nesisifilu. Bet jeigu jums tai įdomu, pasakiau sąlygas, kurios buvo balsios. Visiška direktoriaus laisvė ir nepriklausomybė! Tokios sąlygos, aišku Linkui buvo nepriimtinos, ir netrukus jis iškviatė iš Kauno poetą Faustą Kiršą, žmogų gerą ir švelnų, vyresnį, tam labiau tinkamą ir nestatantį fantastiškų sąlygų.

Iš savo ankstyvesnių ir ypač tų poros metų patyrimų, prieš išbėgdamas antrą kartą iš Lietuvos, parašiau ne visai ploną knygutę - teatro recenzento "memuarus". Deja, jiems per Vilniaus lietuvių laikraštį tada išspausdinti nebegavau nacių cenzūros leidimo ir bėgdamas pražudžiau vienintelę rankraščio kopiją.

Patogus užsiėmimas

Bendradarbiavimas "Tėviškėje" buvo vienas iš malonesnių epizodų mano, kaip laisvo žurnalisto karjeroje. Santykiai su redaktoriumi S. Miglinu buvo visuomet draugiški ir šilti. Abu priklausėm ir rėmėm tą patį lietuvių antinacinės rezistencijos pogrindį - Laisvės Kovotojų Sąjungą.

Honoraro už raštus gaudavau (jeigu tai svarbu draugui Baltušiui) tiek, kad pilnai užtekdamo nusipirkti cigaretėms juodojoje biržoje. Jis man buvo mokamas ne okupantų, ne nacių, bet iš lietuvių - gausių laikraščio prenumeratorių mokesčių. Brangiausias honoraras tačiau buvo laikraščio išduotas darbo pažymėjimas ir komandiruotės važinėti geležinkeliais į Panevėžį, į Kauną ar į Vilnių -- oficialiai susipažinti su tenyksių teatrų veikla, literatūriniu ir kultūriniu gyvenimu, o privačiai - susitikti ir pasikalbėti, su kuo norėjosi ir reikėjo, pasiinformuoti, kas ir kaip dedasi salonuose ir rūsiuose, viešojoje politikoje ir lietuviškame pogrindyje. Tat kartais suteikdavo geros medžiagos ir tai spaudai, kuri slaptai ėjo be nacių cenzūros.

Reikėjo didelio atsargumo, kuriam syki labai nusikaltau. Per vieną gastrolę Kaune sutinku atvykusį iš Berlyno mano artimiausią jaunystės draugą Antaną Valiukėną, vėliau karui baigiantis Berlyne NKVD suimta, kalintą ir žuvusį sovietų kalėjime. Jis paprašo skubiai surašyti Lietuvos provincijos gyvenimo vaizdus, nuotykius ir sąlygas nacių okupacijos metais. Užsuderau dviem parom pas gimines Kaune ir surašauilgą raportą, kurį Antanas paėmė išvežti į Berlyną ir iš ten slaptais kanalais perduoti toliau į Vakarus. Neturėdamas masinėls, skubėdamas, surašau ranka. Jei grįždamas į Berlyną Antanas su mano rankraščiu būtų įkliuvęs į Gestapo nagus, mūsų abiejų žvakutės būtų užpūstos kacete.

Taip neatsargiai, primityviai ir mėgėjiškai pogrindyje nedirbama.

M. V. Bučinskas, A. B. Strimaitis, kun. Matušaitis, Matas Šalčius, A. Olševskis, Dr. S. Biežis, V. F. Jankauskas, V. Daukšys, J. Ambrazie-

jus, Jonas Sagys, M. G. Vinikas, J. Ambrazevičius, inž. Tamas Norus, kun. F. Bučys ir daug kitų, kurie darbavosi kolonijose.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

KŪRYBA IR MOKSLAS

Kaitinėjų bažnyčia 1967 m.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ 'Mūsų Lietuvoje'

Lietuvių Enciklopedijos leidyklos savininkas Juozas Kapočius mus informuoja, kad jau yra baigtas rinkti, sulaužytas ir baigiamas spausdinti paskutinis (ketvirtasis) serijinio veikalo "Mūsų Lietuvos" tomas. Netrukus jis bus atiduotas

vienai žinomai Bostono knygrišyklai įrišti; yra gerų vilčių, kad jis pasieks prenumeratorius jau š. m. balandžio mėn. pabaigoje. Šis tomas apima Vakariinės Lietuvos vietovių aprašymus. Žemaičių žemei skirta apie 600 psl., netoli 800

ilustracijų. Mažajai Lietuvai — apie 200 psl. teksto ir per 230 ilustracijų. Paskutinis lankas paskirtas alfabetinei visų keturių tomų rodyklei, pataisymams ir kt. užbaigiamiesiems dalykams. Viso 816 pusl. Atsižvelgiant į tai, kad šis tomas yra gerokai storesnis, o taip pat turint galvoje pakilusias spaudos darbo išlaidas, prenumeratoriai buvo paprašyti už jį sumokėti vietoje sutartų 10 — dvyliką dolerių.

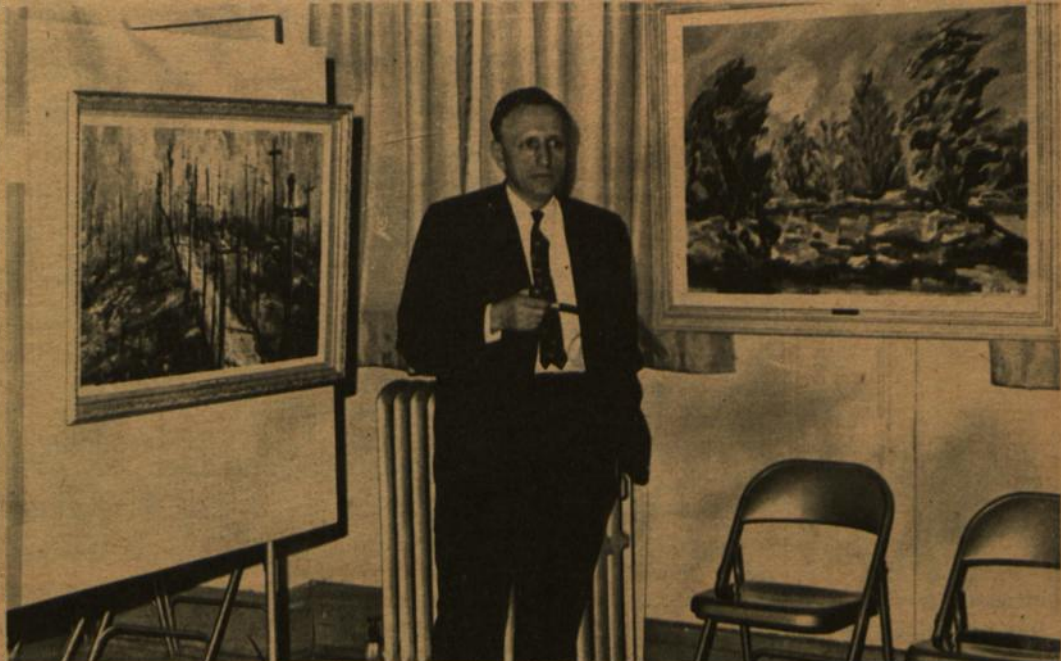
Malonu priminti, kad šio veikalo paskutinis tomas išleidžiamas Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų sukakties proga; rodosi, tai bus pati stambiausia knyga, 1968 metais išleista. Visi keturi tomai apima 3050 puslapių su apie 3500 ilustracijų.

"Dirvos" skaitoto j a m s čia patiekiamas keletą ilustracijų, paimtų iš šio kapitalinio veikalo IV tomo.

- Šamokslas, Vytauto Volerto romanas, 1968 m. gavęs Draugo premiją, gaunamas DIRVOJE. Kaina — 3.50 dol.

- Juozas Kapočius JAV LB centro valdybos paskirtas įgalotiniu prie III-sios tautinių šokių šventei ruošti komiteto. J. Kapočius, Lietuvių Enciklopedijos leidybos, yra ir LB Tarybos prezidento pirmininkas.

- Jaunimo Centre sporto reikalams įtaisyta vitrina, kurios išlaidas apmokėjo JAV LB centro ir Chicagos apygardos valdybos.

Dail. Antanas Petrikonis Detroite suruoštoje parodoje.

A. Petrikonio paroda Detroite

Parodos apžvalgą pradėsiu paminėdamas mažą kurją. Kovo 17 d. sekmadienį L.B. Detroito apylinkės valdyba šaukė metinį susirinkimą... 12 val. toji pati L. B. ruošė ir globojo dail. A. Petrikonio parodą -- irgi tuo pačiu metu. Naujienų korespondentas Alf. Nakas iškelia nepaprastą skubėjimo -- parodos atidarymo procedūrą. Atidaryman suėjo daugiausia bendruomenininkai, kurie turėjo dalyvauti metiniame susirinkime. Pirm. J. Urbonas ta-

ręs trumpą žodį. Ir gal po 15 minučių paveikslų žiūrovai buvo raginami į kitą salę. Alf. Nakas sako: "...žiūrovai buvo raginami (L.B. pirmininko) į viršų, į susirinkimą. O kai po susirinkimo, kaip maišu mušti, iš salės išsivyravom, tai Antanas Petrikonis jau raktus žvangino, Chicago grįžti ruošėsi". Kaip matosi toji pati L.B., kuri dail. A. Petrikoniui parodą ruošė, pirmininko įsakymu atėmė jam žiūrovus. Šis buvo užsigavęs ir, atrodo, norėjo viską mesti ir grįžti Chicago...

Iš viso pradžioje nebuvo parodytas šimtaprocentinis pasitikėjimas dailininkui. (O gal tik taip atrodė?) Nesimantė daugelio, taip vadinamų -- meną mėgstančių veidų.

Atrodo, jog apie šią parodą ir apie jauną dailininką tikrai mažai tebuvo rašyta. Tad ne pro šalį truputį biografijos žinių pateikti. A. Petrikonis gimė Alytuje 1923 m. Dailę studijavo Vilniaus Meno akademijoje. Išeivijoje -- Manchester School of Art, Kennington City -- Guilds of London Art School ir St. Martin, School of Art Londone. Iš studijų matome, jog svečias nebe naujokas mene. Anglijoje gyvendamas buvo suruošęs dvi savo kūrinių parodas. JAV dalyvavo visoje eilėje kolektyvinių parodų ir iki šiol (be Detroito) yra suruošęs keturias savo individualines parodas. 1966 m.

Amerikos lietuvių dailininkų Sąjungos kolektyvinėje parodoje (balsuojant žiūrovams) gavopirmąją premiją.

Dailininkas atsivežė Detroitan net 45 paveikslus. Jo darbai žerėjokūrybos įvairumu. Peizažų spalvos ryškios, degančios, į paslaptingus meno labirintus viliojančios. Ir kuo labiau įsigilini į A. Petrikonį, vis labiau išryškėja (ypač abstraktuose ar pusiau abstraktuose, taip pat simbolikoje) jo psichologiniai bei filosofiniai tematikos ieškojimai. Atrodo, jeigu dailininkas nebūtų tuo kuo jis yra, jis tikrai būtų filosofas...

A. Petrikonis -- dailininkas be specifinio žanro. Jis nerimsta. Jis eina plačiu kūrybos ieškojimų keliu. Jo tematikos laukas turtingas spalvomis, imponantiškais.

Ir kada atėjo sekmadienis -- kovo 24 d. popietė, dailės mėgėjai skubėjo čia pabūvoti ir dail. Petrikonio meno vizijoje savo akis paganyti; o kiti ėmė pirkti paveikslus. Jeigu neklystu paskutinėmis valandomis buvo nupirkti 6 paveikslai. Daugis gailėjosi, kad nebuvo parodoje... ir kad negalėjo nusipirkti tikrai didžiųjų meno vertybių. Tačiau ne visi detroitiečiai šiuo metu ir gali pirkti, kadangi čia parodas rengė dailininkai yra palikę apie 800 paveikslų.

VL. Mingėla

Šitokiais ir panašiais "paminklais" dabar puošiama nuo amžių Lietuviška Žemaičių žemė. Universalinė krautuvė Telšiuose su rusiška iškaba.

Seni kryžiai Ukrainų kapinėse 1961 m. žiemą.

Laukuvos bažnyčios bokštai 1962 m. remonto metu.

Virasto (Platelių) ežeras.

Rašytojos Lazdynų Pelėdos kapas Tryškiuose 1956 metais.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

RINKLIAVOS IR LB APYLINKĖS

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 50-ties metų sukakčiai atžymėti, mūsų didesnieji ir mažesnieji veiksniai užsimojo atlikti daugiau reikšmingų uždavinių ir, suprantama, jų įvykdymui reikia daugiau pinigų. Jiems sutelkti bus pravedama rinkliavos, vajai.

Vajai buvo vykdomi kiekvienais metais. Jų pasisekimas nevienodas. Pasisekimas daugiausiai priklauso nuo

numatyto įvykdyti uždavinio reikšmės ir jos suprantamumo visuomenei o taip pat ir nuo organizatorių sugebėjimų vajų pravesti.

Kas metai pavyksta lėšas sutelkti ALT Vasario 16-sios minėjimų proga ir Balfui. Taisnolatinis kasmetinis lėšų telkimas visuomenei suprantamų ir žinomų uždavinių vykdymui. Sėkmingai pavyko ir vienkartiniai vajai Jaunimo Kongresui ir New Yorko žygininkams.

Atskiru vajumi lėšas sutelkti mėgino ir JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdyba. Po kelių mėginimų vestas vajus Kultūros Fondo reikalams davė stebėtinai gerus rezultatus. Šis vajus buvo pavyzdys, kaip sėkmingai sutelkti lėšas Bendruomenės valdybų vykdomiems uždaviniams.

Šiais metais bendru vyriausių veiksmų sutarimu Washingtone, buvo nutarta pravesti vieną lėšoms telkti vajų. Jo metu (vajus jau pradėtas), surinktos lėšos bus perduotos jungtinio fondo komitetui ir tada skiriamos į dvi dalis: 50% laisvinimo darbui (Vli-kui) ir 50% Lietuvių Bendruomenei.

Lėšų sutelkimo našta uždėta JAV LB apylinkių valdyboms arba jų sudarytiems komitetams. Tik šį kartą nei apylinkių, nei apygardų valdyboms saviems reikalams nieko nepalieka. Ką gaus JAV LB centro valdyba taip pat

neaišku. Apylinkių ir apygardų valdybos turės pasitenkinti tik rinkimo darbo atlikimu.

Lėšų telkimui specialūs mėnesiai nenustatyti, reiškia jos bus telkiamos ištisus metus. Tai, gi, iš kur gaus lėšų apygardų ir apylinkių valdybos savo vietos reikalams, jei visas savo jėgas turi nukreipti į bendrinio vajeus pravedimą?

Prieš kiek laiko Lietuvių Fondo vadovybė išsiuntė apylinkių valdyboms nustatytas kvotas, kiek apylinkėje turi būti surinkta pinigų Lietuvių Fondui. Darbą irgi turi atlikti apylinkių valdybos arba jų sudaryti komitetai.

[vairios rinkliavos, iš kurių neturi jokios paramos apylinkių valdybos savo veiklai, tampa sunkia našta pačiai valdybai, todėl nenuostabu, kad sunku rasti asmenų sutinkančių dirbti apylinkių valdybose.

Bendruomenės piniginiai vajai buvo vedami per LB apylinkes. Apylinkių valdybų surinkti aukai dalis buvo skiriama centrui, dalis apylinkių ir apygardų valdybų veiklai. Berods du kartu šiuo būdu mėgintų pravesti vajų rezultatai nebuvo dideli.

Kultūros Fondui buvo prarastas vajus kiek skirtingu būdu. Apylinkių valdybos primygtinai nebuvo spaudžiamos rinkti aukas. Buvo suorganizuotas dovanų paskirstymas. Dovanas parūpino centrinis vajui vesti komitetas ir Kultūros Fondo valdyba. Už

CH. DAUBARO,

akordeono virtuozo plokštelė (stereo)

LIETUVOS AIDAI

gaunama Dirvoje!

Kaina -- 5 dol.

Išigykite ar užsisakykite per Dirvą (6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103).

Čia pat galite išgauti ar užsisakyti Kanadoje išleistą plokštelę Lietuva Brangi (5 dol.).

DĖMESIO DIRVOS SKAITYTOJAMS CHICAGOJE

MEČYS ŠIMKUS, teisininkas, turįs ilgametę praktiką, tiksliai, tvarkingai ir greitai užpildo įvairius INCOME TAX blankus. Adresas: 4259 So. Maplewood, Chicago, Ill., tel CL 4-7450 arba YA 7-2046. Kasdien 9-8 val.

HELP WANTED MALE

PLASTICS FOREMAN

Immediate opening for an injection and blow molding foreman. Salary plus excellent benefit package, experience and initiative required. Apply: Call or write Bruce Martin, Research Molding Inc., Rt. 1, Mendon, Mich.

616 — 496-2265

(38-40)

FEMALE

WOMEN SEWERS WANTED

Work at home doing simple sewing. We supply materials and pay shipping both ways. Good rate of pay. Piece work. Write — Dept. D. Jamster Industries, Inc., 100 Ashman, Sault Ste. Marie, Mich. 49783. (33-39)

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAI

Šiais Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo sukaktuvinių metais mėcenatas SIMAS KAŠELIONIS DIRVOS novelės konkursui skiria dvi premijas: I — 300 dolerių ir II — 150 dolerių.

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą ir turinį patiems pasirinkti, tačiau šiais sukaktuvinių metais premijuojamos novelės turėtų būti patriotinio pobūdžio literatūriniai kūriniai.

ILGIS. Novelės rankraštis turi būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys pagal novelės siužetą ir meninę vertę.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai turi būti paruošti tik rašomąja mašine ir pasirašyti slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

LAIKAS. Paskutinė konkursiniams rankraščiams įteikti data: 1968 m. gegužės 31 d.

JURY KOMISIJA. Sudaryta iš trijų asmenų, ji visiškai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateiktų novelių nepremijuotina, premijos ar premija šiais metais neskiriama, perkeliama į ateinančius metus ir panaudojama greta eilinės ateinančių metų premijos.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui ar laimėjusiems autoriams 300 dolerių ir 150 dolerių premijos bus įteikiamos 1968 metų rudenį. Konkurso skelbėjas Dirvos laikraštis turi teisę premijuotąsias noveles be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje, atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autoriai gali premijuotąsias noveles spausdinti antruoju leidimu arba jų siužetais rašyti dramas, poetas ar romanus.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudoti konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

Detroito LB lituanistinė mokykla

LB Detroito apylinkės lit. mokyklos gausingiausias III skyrius su mokytoja Ramute Petrusevičiene.

IV skyriaus mokiniai su mokytoja Dana Arlauskienė.

VII skyriaus mokiniai su mokytoju Kostu Jurgučiu.

VI skyriaus mokiniai su mokytoju dr. Jonu Mikulioniu.

I skyriaus mokiniai su mokytoja Eugenija Bogutiene, A. Plečkaičio nuotraukos

LAISVĖS KOVŲ DAINOS

Autentiška lietuvių partizanų kūryba. Tai vertinga knyga, paminklas mūsų laisvės kovotojams.

Kietais viršeliais įrišta, poeto Jono Aisčio redaguota, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo išleista knyga gaunama DIRVOJE. Kaina — 5 dol.

NAUJOS, ĮDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

A. Merkelis — SMETONA — Monografija	\$12.00
V. Šliogeris — A. SMETONA — ŽMOGUS IR VALSTYBININKAS	\$2.00
O. J. C. Norem — TIMELESS LITHUANIA	\$4.00
B. Armonienė — PALIK AŠARAS MASKVOJE	\$3.00
St. Yla — MODERNI MARGAITĖ	\$4.00
Vytė Nemunėlis — MESKIUOKAS RUDNOSIUKAS	\$3.00
J. Juodis — TAUTOS KELIU — paveikslų albumas	\$7.00
Gr. Šimukonienė — SU DAINA — Lietuviškų dainų rinkinys	\$2.00
J. Budrys — KONTRŽVALGYBA LIETUVOJ	\$2.50
Pr. Alšėnas — MARTYNAS JANKUS	\$4.00
R. Skipitis — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA	\$7.00
Dagys — SKULPTŪRŲ IR PAVEIKSLŲ REPRODUKCIJOS (angliškų įvadu ir parašais)	\$6.00
A. Vaičiulaitis — GLUOSNIŲ DAINA — PADAVIMAI	\$2.50
J. Mekas — PAVENIAI ŽODŽIAI — POEZIJA	\$4.00
A. ŠKĖMOS RASTAI I tomas	\$6.00
Dambriūnas, Klimas, Schmalstieg — INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN	\$7.00
P. Tarulis — VILNIAUS RŪBAS — minkštais viršeliais	\$3.00
J. J. Daužvardis — POPULAR LITHUANIAN RECEIPES	\$2.00
Visa eilė kitų poezijos, beletristikos ir prisiminimų knygų.	
Teiraukitės Dirvoje Jums reikalingų knygų ir plokštelių reikalų.	
Užsakant knygas, prie kainos prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.	
Rašykite:	
DIRVA, 6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103	

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

* KOSTAS MARTINĖNAS, ALT S-gos ir kitų Clevelando organizacijų narys, po ilgos ir sunkios ligos mirė Clevelande kovo 28 d.

Pašarvotas D. Jakubs & Son laidotuvių koplyčioje 936 E. 185 gt., vėlionis, po gedulingų mišių Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, palaidotas Kalvarijos kapinėse kovo 30 d. 9:30 val.

* Vera Bilskienė (Bilskis), gyv. 22980 Nicholas Ave., Euclid, mirė Clevelande ir kovo 28 d. palaidota Kalvarijos kapinėse.

* Genevievė Zekanis (Zekaniene), gyv. 4000 Grantwood Dr., Parma, palaidota kovo 29 d. taip pat Kalvarijos kapinėse.

Abi vėlionės priklausė senųjų lietuvių ateivių kartai, kurios eilės kasdien retėja.

Laidotuvių rūpinosi Della Jakubs & Son laidotuvių įstaiga 936 E. 185 gt., gedulingas pamaldas atlaikius N. parapijos bažnyčioje.

* Dr. A. Butkui Clevelande, LB centro valdybos nutarimu pavesta organizuoti Ohio LB apygardą.

Turime gerą pasirinkimą namų naujosios parapijos rajone ir Clevelando priemiesčiuose. Taip pat imame namus pardavimui visuose spalvotų rajonuose.

J. ŠIRVAITIS

Wm. T. Byrne
Real Estate

KE 1-4080 — namai,
MU 1-6100 - įstaiga.

AUGA TAUTYBIŲ SĄJŪDŽIO ĮTAKA

Kovo 27 d. Bohemian Hall įvykęs Tautybių Sąjūdžio susirinkimas savo kuklią 3 metų veiklos sukaktį atžymėjo ne tik gausiu dalyvių skaičium, bet ir ryškiais įrodymais to Sąjūdžio augančia ir besiplečiančia įtaka Clevelando ir Cuyahogos apskrities gyvenime. Tuos įrodymus, be jokio iš anksto ruošiamo užsiangažavimo, patiekė eilė kalbėjusiųjų, pabrėžę, kaip su tautybių grupėmis ir jų Sąjūdžiui pradėjo daugiau skaitytis ne tik politikai, administracijos vadovai, bet ir katalikų hierarchija. Šia proga specialiu pavyzdžiu tarnavo Clevelando katalikų diocenezijos vadovo vysk. Isenmann laiškas, raginęs Vasario 16 sukakties proga visose bažnyčiose prisiminti Lietuvos kančią komunistų okupacijoje.

Tautybių Sąjūdžio ateities uždavinių apibrėžimą patiekęs pirm. R. J. Perk pristatė gausiai auditorijai prof. M. Papp, kuris atkreipęs dėmesį į įvykius Čekoslovakijoje ir Lenkijoje, pabrėžė, jog tų įvykių tolimesnė raida priklausys nuo Washingtono politikos Rytų ir Vid. Europos valstybių atžvilgiu. O toji Washingtono politika turėtų būti aiški ir nedviprasmiška, nes nei Prahoje nei Varšuvoje niekas nebesirūši žūti už tautų laisvę ir nepriklausomybę tik tam, kad pakartoti Vengrijos įvykius 1956 metais.

Tiek pirm. Ralph J. Perk, tiek ir po jo kalbėjęs gen. sekr. inž. R. Kudukis atkreipė visų dėmesį į šiais metais liepos mėn. ruošiamą Pavergtųjų Tautų Savaitę Clevelande, kurios minėjimas tikimasi sutraukti 50.000 žmonių. Programoje numatytas ir tautybių jungtinio choro pasirodymas bei kiti kultūriniai įvykiai, kuriems koordinuoti pakviestas Tėvynės Garsų radijo vedėjas Juozas Stempužis.

Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjimui ruošti pramatomos komisijos, kurioms vadovauti jau pakviesta visa eilė įv. tautybių atstovų.

Tautybių Sąjūdžio įtakai augant, ruošiamasi jo veiklą pridaiginti Chicagoje, Pittsburghe ir eilėje kitų miestų, kuriuose reiškiasi stiprios tautinių grupių organizacijos, tik kad jos pavieniai veikdamos nesusilaukia reikiamo pripažinimo.

Susirinkimas, pajaukintas menine programa, buvo trumpas, bet kartu ir inspiruojantis. Pabaigoje visi susirinkusieji buvo vaišinami čekų šeimininkių ir šeiminkių teiktomis stalo gėrybėmis.

Džiugu, kad Tautybių Sąjūdžio veikla susidomėjimą rodo vis didesnis skaičius lietuvių.

VASARIO 16 MINĖJIME SURINKTOS AUKOS

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 50 metų sukakties minėjimo proga Lietuvos laisvinimo reikalams per Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrių aukkojo:

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBAI

Dr. D. Degesys\$50.00
Dr. A. Martus 50.00
Dr. J. Stankaitis 50.00
Vincas Stankauskas 50.00
Dr. J. Sandargas\$30.00
Sofija ir Pranas
Ambrazevičiai\$25.00
Dr. J. Balčiūnas 25.00
Dr. H. Brazaitis 25.00
Ona Karnėnienė 25.00
Dr. A. Maurutis 25.00
Danutė ir Petras
Mikoliūnai 25.00
Inž. R. S. Pauliukonis .. 25.00
Izidorius ir Monika Samai 25.00
Dr. J. Skrinska 25.00
Antanas Dovydaitis\$20.00
Antanas ir Elena Garka 20.00
K. S. Karpius 20.00
Jonas Racila 20.00
Petras Stravinskis 20.00
Jonas Švarcas 20.00
Alberta Vaitėnienė 20.00
Romualdas Bublys\$15.00
Vincas Juodvalkis 15.00
Edvardas ir Birutė
Malcanai 15.00
F. V. Razgaitis 15.00
Vaclovas Valys 15.00

Po \$10.00: Pranas Aleksandravičius, M. ir V. Apaniai, Stasys Astrauskas, Augulijų šeima, A. ir J. Augustinavičiai, P. ir P. Balčiūnai, A. Baltrukonis, Leonas Banis, P. ir N. Bielinis, Vytautas Bilūnas, Antanas Buknis, Petras Čigas, Jonas Daugėla, K. Gaizutis, V. Giedraitis, Pranas Grigonis, Vitoldas Gruzdis, Zigmąs ir Eugenija Jakuliai, Ona Jarašūnas, Petras Jarašūnas, Juozas Kaklauskas, L. ir S. Kežėnys, A. Kisieliū, Petras Kliorys, Vladas Knistautas, Raimundas Kudukis, Kazimiera ir Aleksas Laikūnas, J. Mačiulis, V. ir M. Mariūnai, Vladas Matulionis, Bronius Maželis, Stanley Mikalauskas, P. ir E. Mikšiai, K. Minca, R. Minkūnas,

VAIZDAI IŠ KAZIUKO MUGĖS

Tautinių šokių grupė "Šoktinis" išpildant programą Kaziuko mugėje Clevelande, J. Carlos nuotrauka

Jonas ir Nele Mockai, Moterų Sąjungos 36 kuopa, Jonas Naujokaitis, Zenonas Obelenis, Zigmąs Peckus, Algimantas Penkauskas, Antanina ir Pranas Petrakis, Zigmąs Pivoriūnas, Bronė Pračkienė, S. ir A. Praškevičiai, Marija ir Pranas Puškorius, Stefanija Radzevičius, Malvina Rudaitienė, Viktoras Rutkauskas, Vytautas Senkus, Jonas Skavičius, E. Steponavičius, A. Styra, Aleksas Šemeta, M. ir P. Titai, D. Trimakas, V. Urbaitis, Rapolas Valodka G. Žebertavičius, Romas Zorska, J. ir O. Žemaitis, Kazys Žilinskas, Ona ir Petras Žilinskai, N. N. (pavardės nesiskelbia), N. N. (pavardės nesiskelbia).

Po \$8.00: A. R. Balaišiai.

Po \$7.00: Vaclovas Kasakaitis.

Po \$6.00: Antanas Garmus, Jurgis Inčiūra, F. Klimaitis.

Po \$5.00: Vincas ir Sofija Akelaitis, Veronika Andrašiūnas, M. ir J. Apanavičius, K. A. Atkočaitis, Mečys Aukštuoilis, Barbora Bacevičienė, V. ir M. Bačiuliai, Anicetas A. Balys, Vincas Bartuška, Albina ir Stasys Barzdukai, A. V. Benokraičiai, A. Bridžius, Vincas ir Ona Čepukaičiai, Algimantas Daugirdas, Juozas Dautartas, Jonas M. Dunduras, J. Gailiūšytė, Antanas Gargasas, Vaclovas Gecevičius, Kazimieras Gelažis, Vytautas Geležiušas, Bronius Grincius, Jonas Gudėnas, H. Idzelis, Stasys Ignatavičius, Edward Ilenda, Petras Jocius, Antanas Jonaitis, Juozas Jakštas, Anastazija Juodvalkienė, J. ir O. Juozaičiai, St. Jurgaitis, Petras Jurgutavičius, Juozas Kamaitis, Alfonsas Karklius, C. Karalis, Juozas Kaunas, Leo Kazėnas, Korp! Giedra, Petras Kudukis, Petronė Kundrat, Julija ir Juozas Kunevičius, Regina Laniauskaitė, St. Sm. Laniauskas, Pranas Mainelis, A. Masilionis, Vytautas Mažeika, Ant. Mikoliūnas, Vytenis Miškinis, Leonidas Nagevičius, Antanas Nasvytis, Steponas Nasvytis, K. ir O. Palubinskas, Viktoras Palūnas, Eduardas Petkevičius, A. R. Petrauskis, J. Rastenis, O. V. Samatauskas, S. Slabokas, Bronius ir Regina Snarskis, Mr. & Mrs. A. Stankūnas, Juozas Staškus, Alfonsas Steponavičius, V. Steponavičius, Valdemaras Šenbergas, Jonas Šiaučiūnas, Kostas ir Emilija Širvinskis, Vladas Šniolis, Vincas Taraška, Jonas Urbaitis, Dominikas Vaičiūnas, Juozas Vaičius, Antanas Valaitis, Mikas Vinclovas, V. A. Žakiai, Jonas Žygas, (neišskaitoma pavardė), (vokas be pavardės).

Po \$3.00: Victor Alis, Vincas Juodis, J. Kalvaitis, Juozas Kašuba, Juozas Krygeris, Mrs. V. Šukys, Vincas Šamatauskas. Po \$2.00: J. Blynas, Zenonas ir Kazimiera Gobiai.

Po \$1.00: Kazys Ralys.

Visiems aukotojams Amerikos Lietuvių Taryba reiškia nuoširdžią padėką. (Sk.)

* Išnuomojami šeimoms be vaikų du butai po 5 kambarius, naujai atremontuoti, po 60 dol. mėnesiui, Šv. Jurgio parapijos rajone, virš Superior Saving banko patalpų. Teirautis telefonu: 431-2497.

Kaziuko mugėje Clevelande buvo ir didelis žuikis, su kuriuo daug kas norėjo nusifotografuoti. Nuotraukoj Skautininkų draugovės stalias, papuoštas gražiomis lėlėmis.

Gražinos draugovės stalias Kaziuko mugėje.

B. Nasvytienė Kaziuko mugėje laimėjo gražią lėlę.

V. Bacevičiaus nuotraukos

Jaunesniųjų skaučių stalias savo rankdarbiais irgi viliojo.

J. Carlos nuotrauka

Jūrų skautų stalias turėjo įvairių drožinių.

Naturally SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Vilijus Bražėnas Waterburyje lietuvių suruoštamame Lietuvos nepriklausomybės minėjime vasario 25 d. buvo įgaliosas paruošti laišką Vietnamie kariaujantiems iš Waterburyje kilusiems JAV kariams, išreiškiant gilų susirūpinimą esama politine situacija ir kartu jungiant visų lietuvių linkėjimus ištverti kovoje prieš komunizmą.

Kariams išsiuntineto laiško nuorašai pasiūti Connecticut valstijos atstovams Kongrese ir Senate bei 10 laikraščių redakcijoms.

Laiške pabrėžiama, kad lietuviai susidūrę akis akis su komunizmu gerai žino to priešo užmačius. Su komunistais be kaukių susiduria ir JAV kariai Vietname. Todėl prašoma nekreipti dėmesio į "trukšmą", kuri kelia visokio plauko komunistų rėmėjai Amerikoje ir užsienyje.

"Lietuviai meldžiasi ir veikia, kad jūs susilauktumėte užtarnautos pergalės", rašo V. Bražėnas, "Pergalės, kuri pagreitintų taiką. Mes meldžiamės, kad jūs sugrįžtumėt saugūs į gražųjį Naugatucko slėnį, parsinešant ilgąamžę jūsų iškovotą taiką ir saugumą Amerikai, kartu su atnaujinta viltimi visos žmonijos laisvei".

• Santa Monikos lietuviai randa pribrendusį Lietuvių Bendruomenės apylinkės steigimą. Susirinkimas įvyks balandžio 5 d., 7 val. vakare, 120 Colorado, Santa Monica, Calif. (Holyday Inn, Banquet Room). Visi Santa Monikos ir artimų apylinkių lietuviai kviečiami dalyvauti.

• Kongresmanas Lester L. Wolff, atstovaujantis New Yorko valstijos 3-čią distrikto Long Islande, kovo 12 JAV Kongrese pasakė specialią kalbą, pristatydamas JAV LB Tarybos nario inž. Kęstučio Miklo jam rašytą laišką apie Lietuvos laisvės reikalus ir apie Vasario 16-tos įvykių atžymėjimus Long Islande. Kęst. Miklo platus ir turiningas laiškas kartu su jo išgautu Nassau ir Suffolk County bei Town of Oyster Bay proklamacijų pilnais tekstais, kongr. Wolfo pastangomis, yra atspausdintas U. S. Congressional Record kovo 12 dienos laidoje. Į tos dienos Congressional Record yra įtrauktas aprašymas apie gautųjų proklamacijų eigą, apie Lietuvos vėliavos iškėlimą Long Islande prie valdžios būstinės, apie straipsnius amerikiečių spaudoje ir apie specialią programą per Long Islando amerikiečių radiją.

Šis sveikintinas žygis, atsieltas Kęstučio Miklo pastangomis, dar kartą parodo, kad reikia tik noro ir iniciatyvos, kad lietuvių vardas ir Lietuvos laisvės problema būtų gyva ir nuolat keliama visuose amerikiečių sluoksniuose.

• Inž. Bronius Masiokas su žmona Evelina, ilgą laiką gyvenę prie Ramiojo vandenyno Seattle mieste, Washingtono valstijoje, atsikėlė į Farmingdale, Long Island. Jis atsiųstas Boeing lėktuvų b-vės dirbti prie "Luna Project" Grumman lėktuvų b-vėj kol tas projektas bus užbaigtas. Br. ir E. Basiokai, gyvendami Seattle mieste, buvo labai aktyvūs lietuvių veikloje,

AUGSBURGO GIMNAZIJOS SUAŽIAVIMAS

Buv. Augsburgio lietuvių gimnazijos suvažiavimo rengimo iniciatoriai kviečia buvusius mokytojus ir mokinius atsilepti, rašant Saulėi Šatienėi, 323 N. Williams Dr., Palatine, Ill. 60067, suvažiavimas ruošiamas Chicagoje liepos 6 d. Nuotraukoje suvažiavimo rengimo komitetas: S. Gedminaitė-Šatienė, E. Repeikaitė-Valančienė, kun. K. Trimakas, S.J., (stovi) T. Janulaitis, A. Balčinas ir A. Ostrauskas.

Chicagoje keletas buvusių Augsburgio lietuvių gimnazijos auklėtinių ėmėsi iniciatyvos įgyvendinti savo ir daugelio jų draugų norą -- sukviesti suvažiavimui visus tos gimnazijos buvusius mokytojus bei mokinius. Nutarta tokį suvažiavimą surengti šių metų vasarą Chicagoje liepos 4 savaitgalį, kada įvyks šokių šventė. Iškilminga akademija ir vaišės bus šeštadienį, liepos 6 d.

Sudarytas rengimo komitetas. Kun. Kęstutis Trimakas, S. J. sutiko tvarkyti spaudos reikalus bei palankyti ryšius tarp asmenų suvažiavimo programai sudaryti. Saulė Gedminaitė-Šatienė sutiko koordinuoti dalyvių registraciją. Algirdas Ostrauskas apsiėmė tvarkyti vaišių salės reikalus: jo rūpesčiu jau yra užsakyta

salė, talpinanti virš 200 asmenų. Klasų ryšininiais sutiko būti Ema Repeikaitė-Valančienė ir Algirdas Balčionas. Prie organizacinių darbų prisideda ir Tutis Janulaitis. Sugestijomis šiam komitetui talkininkauja Bronius Krokys - (Krasauskas) iš Rochester, N.Y.

Visi buv. Augsburgio gimnazijos mokytojai ir mokiniai prašomi šiam komitetui atsiųsti savo bei pažįstamų tos gimnazijos mokytojų ir mokinių adresus. Visiems bus pasiūti pakvietimai.

AUKSINIS PUTNAMO SESELIŲ JUBILIEJUS

Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų Kongregacija, įsikūrusi nepriklausomoje Lietuvoje 1918 m. spalio 15 d., greit augo narių skaičiumi ir savo veikla. Namų ruošos kursai, našlaičių ir senelių prieglaudos, knygynas ir spaustuvė buvo svarbus seserų įnašas Marijampolėje.

Visą tą našų vienuolijos veikimą nutraukė komunistų okupacija 1940 m., kuri nusavino spaustuvę ir kitą vienuolijos nuosavybę, uždarė įstaigas ir išsklaidė seseris.

Laimė, 1936 m. vienuolijos šaka įsikūrė Amerikoje. Čia, kaip ir Lietuvoje, vienuolija, pagal steigėjo vysk. Jurgio Matulaičio jai įkvėptą dvasią, stengėsi eiti į žmones, suprasti gyvenimo keliamas problemas ir visuomenės reikalus ir ėmėsi darbų, kurie gyvenamose sąlygose, atrodo labiau reikalingi. Čia jos dirbo pradedant nuo spaudos darbų, vaikų lopšelių, vaikų darželių, turėjo mergaičių bendrabutį, organizavo stovyklas, rekolekcijas ir baigdamos tarnybą žmogui, globoja jį senatvės poilsio namuose, o jų vienuolyno rūmai yra visada atviri lietuviškojo jaunimo susirinkimams.

Šiuo metu bėgianti savo pati didžiausią užsiėmimą artimo tarnyboje — senelių poilsui statomus Matulaičio vardo namus. Statybai užbaigti dar reikalingos stambios sumos pinigų. Tai matydami, Chicago ir apylinkės seserų rėmėjai, nori padėti seserims ir jų globjamiems seneliams. Dėl to imasi iniciatyvos surengti iškilmingus labdaros pietus, kuriuose iš dalyvaujančių prašoma 50 dolerių aukos nuo asmens.

Labdaros pietus bus rengiami sekmadienį, gegužės 5 d., 5 val. vakaro Jaunimo centre. Ta diena jubiliejinė šventė prasidės Mišių auka, kurią atnašaus vysk. Vincentas Brizgys Marijos Gi-

P A D Ė K A

60-ties metų amžiaus sukakties proga, mane sveikinu: J. E. vysk. V. Brizgiui, Lietuvos Diplomatinės Šešios S. Lozoraičiui, VLIKo pirmininkui dr. J. K. Valiūnui, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkui V. Sidzikauskui, PLB Valdybai — p. St. Barzdukui, Kolombijos Lietuvių Bendruomenės valdybai — kun. M. Tamošiūnui ir ponui K. Bielevičiui, Venezuelos Lietuvių Sav. Bendruomenės Centro Valdybai, VLIKo Atstovybei Venesueloje, Barquisimeto apln. valdybos pirm. J. Dirveliui, Caracas apln. valdybai, Maracay apln. valdybai, Valencia lietuvių atstovui — ponui J. Kukanauzai, Maracaibo lietuvių atstovui dr. A. Šulcui, ponui Leonui Tamašauskui šia proga paaugavusiam Zigmo Domeikos vardo Jaunimo Fondui šimtą bolivarų (Bs. 100), inž. Vyt. Gogeliui su ponia Argentinijoje, Argentinos Lietuvių Balsui, DIRVAI ir Pasaulio Lietuviui J. A. V., ponų Jonaičių šeimai ir mano krikšto dukrai Eglei Jonaitytei Canadoje, krikšto sūnui — studentui Viktorui Kamantauskui Washington, buv. jaunimo atstovui Maracay studentui Gediminui Gavorskiui Muenchen, dr. Aleks. Vabalui ir inž. Visvld. su šeimomis Barquisimeto, poniai Danutei Rosales su šeima Caracas, inžinerijos stud. A. Paulauskui Maracaibo, dabartn. jaunimo atstovui T. Garšvai Maracay, ponams O. F. Ozinskams ir p. K. Norkui Argentina.

Berašant šias eilutes gautas malonus sveikinimas iš Lietuvos atstovo Montevideo pono A. Grišono, Sigutei Kondrotaitėi New York, ponams G. V. Tamašauskams ir jų dukroms Vidai, Rasai ir Laimai Maracay, ponams Valentams ir jų dukrai Yolandai Caracas, ponų St. L. H. Gavorskų šeimai ir p. Zenonui Garšvai Maracay ir visiems geros valios lietuviams, vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjusiems prie šios sukakties organizavimo ir pravedimo.

Už Jūsų meilę ir nuoširdumą bei gražiausius linkėjimus ir dovanas, priimkite mano širdingiausią padėką — AČIŲ!

Inž. Vladas Venckus
VLSB-nės Centro Valdybos
Pirmininkas

Seselė M. Paulė sega gėles Putnamo seserų rėmėjoms, išbuvusios šioje organizacijoje 25 metus.

mimo bažnyčioje, Marquette Parke.

Nuoširdžiai visi prašomi moraliniai ir materialiai paremti taip labai nusipelnusią lietuvių seserų kongregaciją. Negalintieji dalyvauti labdaros pietuose prašomi šia proga paremti seserų veiklą auka pagal išgales. Aukos siųsti seserų vardu Jaunimo Centran, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. (M. S.)

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

Laiškai iš visų pasaulio kraštų byloja, kad patikimiausias lietuvių ryšys ir informacijos šaltinis yra laikraštis. Turime bičiulių ir artimesnių žmonių visur. Ir ten, kur valiutos sunkumai, skirtingos gyvenimo sąlygos, neleidžia skirti laikraščiai reikalingos pinigų sumos. Neapsunkinkime BALF ar kitų labdaros organizacijų laikraščių prenumeratomis ar knygų pirkiniais. Užprenumeruokime laikraštį patys, tuo suteikiant didelę moralinę paramą savo artimesniam žmogui.

Prašome, naudojantis žemiau dedama iškarpa, pasitarnauti artimam broliui lietuviui P. Amerikoje, Vokietijoje ar kitur... o kad ir čia pat Amerikoje...

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103
U. S. A.

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1/2 metų) šiuo adresu

Jungiu čekį, pašto perlaidą 13 dol. (7 dol. 1/2 metų).

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1/2 metų 7 dol.

Dalis New Yorko Operetės choro dainininkų išpildant programą vieno parengimo metu. V. Maželio nuotrauka

Mirus mokytojui

KAZIMIERUI AUGULIUI,

reiškiu nuoširdžią užuojautą jo žmonai LIUDAI ir dukrai VIDAI

Santa Monica, Calif.

Pranas Alekna

(Sk.)